

TERMELJÜNK ZÖLDSÉGET!!

Minden talpalatnyi földet használjunk fel és műveljük meg. — Részletes utasítást nyújt Rombay Dezső könyve. — Czíme:

ZÖLDSÉG TERMESZTÉS,

zöldségfélék eltartása és konzerválása.

ÁRA 1 KORONA.

Megrendelhető:

LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
Budapest, VI. ker., Andrássy-út 21. sz.
és minden könyvkereskedésben.

Rendelésnél

szíveskedjék lapunkra hivatkozni.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten (IV., Egyetem-utca 4. sz.) megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

A háboru irodalma!

A Magyar Könyvtár ujdonságai.

AUSZTRIA ÉS MAGYARORSZÁG HADSEREGE

Irta Pilch Jenő honvédőrnagy.

Ára 60 fillér.

A MODERN HÁBORÚ ESZKÖZEI

Irta Archibald Williams nyomán
Sándor Szilárd.

Ára 60 fillér.

ZEPPELIN

Irta dr. Mikés Lajos.

Ára 60 fillér.

NAGYBRITÁNIA VESZEDELME

Irta Conan Doyle. Fordította
Góth Sándor.

Ára 30 fillér.

A HADI FLOTTARÓL

Irta Gonda Béla.

Ára 60 fillér.

A REPÜLŐGÉPEKRŐL

Irta Wittmann Viktor.

Ára 30 fillér.

A NÉMET BIRODALOM SORS- DÖNTŐ ÓRÁJA

Irta Frobenius Hermann. Fordította
Mikés Lajos dr.

Ára 60 fillér.

HINDENBURG

Irta Százados István.

Ára 60 fillér.

Az Olesó Könyvtár ujdonságai.

I. VILMOS

német császár és porosz királynak
kilenczven válogatott írása.

Fordította Supka Géza dr.

Ára 1 korona.

NAGY PÉTER CZÁR

Irta John L. Mottley. Fordította
Herkner János.

Ára 60 fillér.

A VILÁGHÁBORU OKAI

Irta Angyal Dávid egyet. tanár.

Ára 40 fillér.

A NÉMET VILÁGPOLITIKA

Irta Wiassics Gyula.

Ára 20 fillér.

A HÁBORU GAZDASÁGI KÖVETKEZMÉNYEI

Irta Wekerle Sándor.

Ára 40 fillér.

A JÓ BÉKE CZÉLJAIROL

Irta Gróf Andrássy Gyula.

Ára 40 fillér.

GRÓF ANDRÁSSY GYULA MUNKÁI:

A jó béke czéljairól.

Ára 40 fillér.

Kinek büne a háboru?

Ára 2 korona.

Az 1867-iki kiegyezésről.

Ára 4 korona.

A magyar állam fönmaradá- sának és alkotmányos sza- badságának okai.

Három kötetben. Ára 22 korona.

A számüzött Rákóczi.

Ára 40 fillér.

Zrinyi Miklós a költő.

Ára 40 fillér.

Franklin-
Társulat
kiadása.

Kapható minden könyvkereskedésben.

BISMARCK

születésének 100 éves évfordulója
alkalmából élénk érdeklődés mutat-
kozik az egyetlen magyar munka
iránt, melyben

Bismarck és a magyarság

közötti kapcsolat van hűen leírva és
a mai szövetséges viszonyunk meg-
alapozása van eleven érdekességgel
megrajzolva. — Czíme:

BISMARCK ÉS ANDRÁSSY

Irta: HALÁSZ IMRE. Ára 6 kor.

FRANKLIN-
TÁRSULAT
KIADÁSA.

Minden könyvkereskedésben kapható.

17. SZ. 1915. (62. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, ÁPRILIS 25.

Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egészévre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 5 korona.

A *Világkrónika*-val
negyedévenként 1 koronával
több.

Külföldi előfizetésekhöz a postallag meg-
határozott viteldij is csatolandó.

OROSZ HALOTTAK A ROHAM UTÁN.

A KÁRPÁTI HARCZOK SZINHELYÉRŐL. — Sztrókay Kálmán zászlós felvétele.

KÉT LEÁNY.

REGÉNY. IRTA SZEMERE GYÖRGY.

(Folytatás.)

Első sorban a társadalomnak kell megmozdulnia. A kormányzatnak végre kell gyűjtenie, kezére kell járnia, nem gáncsolat vetnie. Az lebegjen a szeme előtt, hogy a politikai helyzet és tekintély a nemzet számbeli, anyagi és művelődési erejének az eredménye, azzal egyenes arányban áll. Tehát első sorban az erédőt kell megmozdítani. A politika aztán önmagától csinálódik, automatikusan az exigenciákhoz képest a szerves fejlődés természeti törvényei szerint.

Való, hogy egy nemzet gyarapodási erejének fajbéli, gazdasági, helyzet és időbeli feltételeinek határai vannak, a melyeket belső nemzeti munkával kiegészíthetünk, kitolni alig lehet. De pótolni igen. Nekünk magyaroknak e tekintetben Európa minden népénél kedvezőbb a helyzetünk. Hatszáz millió fajbéli rokonunk, testvérünk áll mögöttünk. Ezeknek egy érzéskapcsolat megerősített művelődési és gazdasági érdekközösségbe való összekapcsolása által oly fokra hatványozhatjuk hiányos erőnket, hogy Európa leghatalmasabb államai is kénytelenek lennének a mi szimpátiánkkal számolni hatalmas összeköttetéseinknél fogva, hozzánk nem nyulhatnának vakmerő kockázatok nélkül.

Ideiglenes szövetségek és entente-ok; értékén messze felülemelkedő vérségi pecséttel ellátott örök időkre szóló világszervezet kulcsát tartjuk a kezünkben. *Jelszavunk:* Turán. Turán, az emberi művelődés bölcsője, a harc, az alkotás, a diesség, az erő, az élőköltség őseredője. *Feladatunk:* fölébresztése a turáni önértéknek, a vérokonok lekötött erőinek felszabadítása, összegyűjtése és értékesítése, fajunk, nemzetünk, az egész emberiség javára. Holt tőkék mozgósítása a gazdasági és szellemi művelődés zászlója alatt. Feltámasztása a világtest egy elhalt részének.

Ennek a szervező nagy munkának végrehajtására gondviselészerűen mi vagyunk predestinálva.

A legilletékesebb helyről tudjuk, hogy a turánosság turk eleme (az egész iszlám), a bolgárság egy része, az oroszbirodalom elégedetlen népelemei, mongolok, tatárok készségesen elismerik szellemi felsőbbségünket, tőlünk várják Messiásukat.

Ennek a betódulásnak a jelentőségét nem nehéz kiszámítani. Szabad tere nyílnék a magyar faji Génusz invencziójának termelőképességének, új kiapadhatatlan vagyforrások felfedezésének a számunkra, holott más pozícióinkban kevésbé szolid, de élelmesebb fajbéli és államok konkurrencziájában s nemzetközi helyzetünk mostohaasága folytán kezdenek elszaporodni a régi források is erkölcsünkkel s teremtő nyugalmunkkal együtt, a melyeknek a létért való küzdelem sürölésai között s áldatlan politikai szenvedelmek nyugtában el kellett kopniuk.

Nem juthatunk levegőhöz, ha a Nippon felől felkerekedett turáni szél áramlatait nem fordítjuk magunk felé. És csak rajtuk mulik, hogy azt megtegyük. Nagy, elodázhatatlan, szükségétörvényszerű feladatunkat csak az tekintheti utópianak, a ki vétét s vérokonosságát nem ismeri s a kinek lelkéből hiányzik a hit ereje.

Ismételjük: a társadalomnak kell megmozdulnia. Ne legyünk államfelforgatók, arra semmi szükség. Inkább konzervatív alapon álljunk: tiszteljük a statusquo.

Más államok belkérének megzavarásától is óvakodunk kell. Azok bármi czímen szerzett jogait respektáljuk, a quieta non movere álláspontjára kell helyezkednünk. Ha éle lesz akcióknak, az nem lehet egyéb, minthogy ezt az álláspontunkat elfogadjassuk, szinte erkölcsileg ráerősítsük a rejtett aspirációkat tápláló államok politikai világára.

A mi speciális magyar érdekeink szempontjából a legfontosabb feladatunk: a magyar er-

kösi, szellemi és közgazdasági vagyon elhelyezése Turán vérei között. Földművelési szak tudásunk értékesítése, gyárak, pénzintézetek alapítása, tudományos, művészeti képzésünk értékeinek átutalása tanintézetek, állandó közös tudományos intézmények stb. által. Erre különösen nagy súlyt kell helyeznünk, ha a vezetés és irányítás munkáját kezünkben akarjuk tartani. A kultúra a leghatalmasabb felszívó, egybeforrasztó erő s a mely nemzet elfogadja, kiszajátítja a másik művelődését: az magát annak egyben alá is rendelte öntudatlanul.

Ezzel nagyjában elmondtuk a mondani valókat. Nem akartunk egyebet, mint felvilágosítani azokat, a kiket illet a most megalakult Turáni Szövetség céljai felől.

A kinek lelkéből ki nem veszett a fajszeretet és a hit: csatlakozzék hozzánk pártkülönbség nélkül.

Utótt az óra! Cselekedni kell. Sursum corda! És el ne felejtjük: Magyar jövője Kelet.

XI. A szellemek világában.

Morvay Edus a turáni gyűlésből hazamenőben úgy érezte magát, mint a ki megtalálta Dárius elásott kincseit, de döbbenetében nem tudja mit kezdjen vele. Nem hitt a kincs létezésében. A belényesi tiszteletes rajdóját, a melynek hanghullámai először rezdítették meg lelkében a nagyturáni eszmét, alig vette többé, mint a falusi mesélő bácsik képeletében megteremtett néplegendát, a mely a gyermek és együgyűek értelmi világában hitté válhatik, de alapjában véve nem tart hitelre igényt, egyéb czélt nem akar szolgálni, mint hogy elandalítson, képes rezgése hozza a fantáziát szolgáló agysejteket.

A mesélő tiszteletes regét, a mely a kincses barlang szájára rámtatott, élvezettel hallgatta ő is a belényesi kastély terraszán, de többé nem gondolt rá. És ime, most, midőn a hivatott mesemondó szájából hallotta ugyanazt a legendát, mintha varázsvésző érintésére megnyílt volna előtte a csudát rejtető föld, egyszerre lába előtt hever a valóság, a megtestesült ábránd, a lehetővé varázsolta lehetetlenség. Csak ki kell emelni. Merész, biztos kézzel megfogni a megrázni (mint Zeusz a villám üstökét), hogy egetrázó dörgésbe beleeresszessen a földgolyó fele.

Az Edus megréménykedett elméjének indukáló zsenije szempillantások alatt, úgyszólván a fogantatással egy időben fejlesztette tovább az eszmét, a mit az író megfogalmazott. Az impresszionistának merész körvonalakban odavetett vázlatát a fegyelmzett agyú építőmester miliméterre pontos egybevágó tervrajzává dolgozta át. Az íróművész minden egyes gondolata, a mint agysejtjeiben meghonosodott, száz rajt eresztett, belevitte az eszmét a praktikabilis élet minden zugába, hogy betöltse, hogy egetrázó dörgésbe beleeresszessen a földgolyó fele.

— Mi történt magával? — kérdezte Juana ugyancsak nevetve.

— Idáig még semmi, — válaszolt Edus kétértékű jóhiszeműséggel, — semmi, de nem lehetetlen, hogy egy hónap múlva már lóbrászator alatt fogok hálni, farkasnéta lesz az alattom s kanczatej a borom. Juana szájára tapasztotta kezét. — Ne tréfáljon, mert ha itt hágy engem, meghalok. Edus nem reflektált mindjárt a leány szavaira. Kissé megszeppent tőlük. Eddig nem érezte, mert mindig kedves volt neki a leány közléte, most egyszerre tudatára jött annak, hogy az a nagy szabadság, a minnek szerinte maga vetette meg alapját folsőbbes világélete segítségével, alighanem csak fikció. Tökéletes szabadság talán nincs is. Lám, a leányt csakugyan nem hagyhatja el, kötelezettséget vállalt vele szemben. A vacsoránál azonban (a melyhez csakugyan nem öltözött át) csakhamar

gergetése, az izzó láva folyása, a mely Magyarorszáig nem fog megállni...

— És mindenütt, a merre csak száguldott, erődítvényeket emelt az Edus képzelt-zsenije. Egy áttörhetetlen, megszakíthatatlan sztratégiai vonalat húzott végig Ázsián, Magyarországtól Japánig, a melynek ezek a várak voltak a táviradó-oszlopai s a fölébredt turáni önérték a villamos eszmeközlés sodronyai. Ha Budapest megnyomták a gombot: fölélt Istanbul, Bokehara, Szamarkand, Peking, Tokio. Az őrségek a várakban, a magyar művelődés emlékjén felgyarapodott harezosok, megadták a vészjelt a mezei hadaknak s száz percz alatt egy nemzetté olvadt hatszáz millió Turáni.

... Nem, nem mese ez — állapította meg Edus önmagában, — csak ember kell hozzá, a ki képes legyen az égig erő eszmét a földön elteríteni, hogy hozzáférhessen az egész emberiség. Egy új Prometheus! Egy modern Dzsingisz-kán, Áttila, a kinek nem embervért fakaszt az albohacen pengéje, hanem megnyitja a művelődés forrásait a sivatagokon, a kősziklákon is.

Ez valami! — kiáltott fel szinte öntudatlanul egy népes utca közepén, oly hangosan, hogy megállottak és utána néztek az emberek. Olyan jókedve támadt, megerdültetésébe került, hogy meg ne szólíton valakit. A Bristolba lépve meg sem állotta, hogy meg ne tréfálja a portást. Vállá közé csapott a Bathu-kán terméte, de franko-gall modorú úrnak. — Na, öregem, tudja-e, kiféle maga? Batu-kán csak hajlongott s rázta a fejét, mintha meg akarna válni eme becses testrésztől.

— Nem tudom, hogy méltóztatik becses kérdésért értelmezni.

— Hát majd megmondom én, kiféle, — válaszolt a jókedvű úr, — de jól megjegyezze magának és el ne felejtse soha; maga egyes ivadéka a kétezer év óta alvó turáni sasnak, tehát sasfiók maga is; próbálgassa a szárnyait, mert szüksége lehet rá.

A sasfiók nem próbálgatta a szárnyait, inkább még a száját is összeeszkotta bálmulatában. Becsipve (!) még sohasem látta a méltóságos urat. A méltóságos úr Juanit is meg akarta tréfálni, de belebukott a szándékába. A kisasszony megelőzte: megmosta a fejét.

— Allez, Edouard, egy órája várok magára, sírni szeretnék, olyan éhes vagyok.

— Ohó, hát hány óra van?

— Tíz. Öltözzön át hamar és menjünk vacsorázni.

Edus mindig szmokingot öltött, midőn terített asztalhoz ült, még otthon is. Oxfordban szokta meg. Am most egyszerre valahogy igen összehurcolódott ítéletében Oxford tekintélye, mert kinevette a spanyol leányt.

— Hagyja azt az átöltözködést, édes kis pajtásom, ideje, hogy leszokjam az efele komédiákról.

— Mi történt magával? — kérdezte Juana ugyancsak nevetve.

— Idáig még semmi, — válaszolt Edus kétértékű jóhiszeműséggel, — semmi, de nem lehetetlen, hogy egy hónap múlva már lóbrászator alatt fogok hálni, farkasnéta lesz az alattom s kanczatej a borom.

Juana szájára tapasztotta kezét. — Ne tréfáljon, mert ha itt hágy engem, meghalok.

Edus nem reflektált mindjárt a leány szavaira. Kissé megszeppent tőlük. Eddig nem érezte, mert mindig kedves volt neki a leány közléte, most egyszerre tudatára jött annak, hogy az a nagy szabadság, a minnek szerinte maga vetette meg alapját folsőbbes világélete segítségével, alighanem csak fikció. Tökéletes szabadság talán nincs is. Lám, a leányt csakugyan nem hagyhatja el, kötelezettséget vállalt vele szemben. A vacsoránál azonban (a melyhez csakugyan nem öltözött át) csakhamar

TAMÁSSY ÁRPÁD ALTÁBORNAGY, A PRZEMYSZLÓ KIROHANT KATONASÁG PARANCSONKA.

visszanyerte önhitét. (Nem, nem, az a korlátatlanság, a melyért annyit áldozott s fog még áldozni ezentúl is, valameddig odaadható értéke van, valameddig az emberek ki nem kerülnek, szegényekre nem húzzák, csak teljes lehet. Érti, hiszen már eddig is sikerült neki földi pozícióját úgy megerősítenie, hogy a mennyiben embertől erednek, nem érez többé sem testi, sem lelki fájdalmakat. Lám, le tudott mondani a szerelemről is s vakmerő szemmel, kacagva néz a nélkülözés elébe, a melyet csupa daczból (hogy kipróbálja az erejét rajta is), kihítt. Nem, nem, a Juana lelke csak egy kicsi pont eme végtelenségben, a mi az ő róptének nem fog ellentállani, inkább hozzá fog tapadni a ezen-trifugális erő törvényével fogva s együtt fog ropulni vele.)

Edus kinevette magát, mint a ki megcsuszott a dinnyehéjben s azon való örömeben, hogy orra nem bukott, annál begyesebben folytatja sétáját.

— Juana, — mesélte, mialatt egy fiatal libát transzirozott, — roppant érdekes kalandom volt ma délután.

— Bizonyára a fekete hercegével, — szólt közbe a leány.

Nem szerette, hogy Edus intim barátságot tart a misztikus, ördöngösség hírében álló indiai sirdarral, feltette őt az okkultistából theozofussá vedlett férfi befolyásától, a mely a szerinte a nélkül is exaltált magyar úr lelkére csak kártékony lehet.

— Nem vele — világosította fel Edus, — az egyszer szegény lesántult emberek társaságában kóborogtam a magaslatozon.

— Barátjaival, — kérdezte a leány, — a kiknek társaságában oly jól érzem magamat itt, tavaly ősszel?

— Úgy van Juana. Tudja mi trótént velük? — Érdekel.

Vállukra vették a csákányt és most török a követ, mint akármelyik napszamos, egyszóval lemondtak az ősember legklasszikusabb előjáról, a semmittevésről és munkába állottak.

— Egyszóval észretértek — vélte Juana. — Vagy elrugaszkodtak az észlő — vélte Edus. — Tudja Juana, — magyarázta — vannak emberek, a kikre a munka nem hat nemestőleg, ellenkezőleg diszkreditálják a munka hitelét s az én barátaim ezek közé tartoznak.

Kár értük — sóhajtotta a bizarr filozofus, — tiz elszánt hetyeke hidalgó helyett tiz dummer Augustz fogja a czirkuszut mulattatni. — Maga ugyan kevésre találja a munkát, — jegyezte meg Juana nevetve.

— Nem én, Juana — ellenvetette a férfi, — csak neveltségnek tartom, hogy mindenki a csillagot rúgja, a kinek sarkantyúja van. Az én embereim, — fejtegette — meglettek lelkesséssel, felfuvtak mint az okörhólyag és most emelkednek fölfelé, mint az igazi nagy léggömbök, holott az a sorsuk, hogy a levegőben szét-pattanjanak.

— Mit akar ezzel mondani, Edouard? — kérdezte a leány.

— Csak azt — válaszolta Edus, — hogy hivatlanok kezégyében féltem az eszmét, a minnek terjesztésére apostolok kelleneek.

— De tulajdonképen miről van szó? — érdeklődött élenken Juana. — Alig ismerek magára — konstátálta, — idáig úgy lekiésnyelte, kigúnyolta a legnagyobb dolgokat is és most érdeklődik, aggódik az én Edouardom, szinte haragszom magamra, hogy nem tudok rajta örülni.

— Pedig örüljön, Juana — kérte a férfi, — találtam valamit, a mi az egekig ér, a mit ha sikerül valakinek lefektetni a földön, új képet kap az emberiség: kiegyenlítődnek a faji erők, megszűnik a háború s elkövetkezett a szeretet országa, mert át lesz hidalva mindenki számára az a meredély a mi a földi létől elválasztja a földöntúlit. Ah, Juana, — kiáltotta szinte ujongva, — lehetséges, hogy az én elmém gyümölese nem csak a magam számára termett, részesüljön fog benne az egész világ.

A leány persze nem értette, nem bírta követni a férfi csapongó eszmemenetét. De nem árulta el tudatlanságát, hogy kedvét ne szegje a férfinak. Csak annyit kérdezett, ezt is félve:

— És mi az, a mit talált, Edouard? Mi a neve az égig erő ideának?

— A turáni eszme (majd egyszer megmagyarázom): abban van a Föld kulcsa, csak be kell a zárba illeszteni.

— És maga azt meg fogja próbálni?

— Meglátjuk Juana — mondta a férfi a leánynak, — hogy s mint lesz. Először mindenestire keresztül hajtom magamat még egy nagy próbán s csak úgy fogok munkához, ha azt kiálltam, mert kontár apostol nem akarok lenni.

— S mi lesz az az újabb nagy próba? — kérdezte Juana.

Edus pezsgőt töltött magának. — Még nem szenvedtem eleget — állította mosolygva, — nem nélkülöztem, nem éheztem, mint Remete Péter, még pezsgőt iszom.

A leány egyszerre elborult. — Ah, — sóhajtotta — ismét az a fixa idea, az az örök marotte!

De hamarosan felvidította a férfi. Tréfásan kezelte a nyomor férdését.

— Hát nem elég szermondad te is, hogy szeretnél szegény lenni?

— Az más, az én gazdagságom szegyélleni való, nem is tartom meg, csak a helyét keresem... De azért — tette hozzá — éhezni még nem akarok.

Edus kacagott a kedves őszinteségen.

— Nem — mondta, — mert még nem jutottál odáig, a meddig én...

— Nincs is szándékomban.

— Én meg nem is kívánom azt tőled — jegyezte meg a férfi komolyan, — mert az én utam sok lesz egy gyenge nőnek.

A párbeszéd megszokadt. Egy olajbarna férfi közeledett az asztalhoz és levelet kézbesített Edusnak. A boríték nem volt megegyezve, csak két angol szó állott rajta: (Bizalmas, saját kezéhez.)

— A herceg szolgálója, — magyarázta Edus Juanának — még Oxfordból ismerem.

A szolgáló eltűnt, Edus feltörte a levelet. Elolvasta, de tartalmát nem közölte Juanával. Oka lehetett rá. Ugyanis így szólt (magyar fordításban) az angol levél:

«Sir! Tudatom önnel, hogy ma éjjel megígérte nekem diességesen uralkodó ősom a nagy

Az Illustrirte Zeitungs rajza. WEDDINGEN OTTÓ KAPITÁNY, AZ ELPUSTULT NÉMET 29. TENGERALATTJÁRÓ PARANCSONKA.

Mougra, hogy holnap este megjelenik nálam s teljesíteni fogja minden lehetó kérésemet. Önére gondoltam, dear brother, (kedves testvér), ha valami fontos kérdeznél valóján van, szerencsétlenül mondtam napon hét órakor, azt hiszem dicső ősom szívesen fog a rendelkezésére állani. Az ön alázatos hívó testvére, Gauri-Singa.

Edusnak szinte átszellemült az arca. Igenis, gondolta magában, lesz egy fontos kérdeznivalóm.

Mintán nem akart róla szólni Juanának, megelőzte a leány esetleges kérdezősködését. Csak annyit mondott neki:

— Holnap este a hercegnél fogok teázni. A leány engedelmesen bólintott. Egyáltalában kinos aggodalommal vigyázott rá, hogy barátjának terhére ne essék. Olvasni tudott a szeméből. Most is kitalálta a szándékát. Tizenegyor már húzta a kezttyűjét.

— Edouard, nem akarom gondolataiban megzavarni, magára hagyom. Morvay felkísérte a leányt, maga meg kísélt az ilyen időtáiban most még néptelen korzóra. Kinyitotta száját: úgy szívtá tüdejébe a nedves tavaszi levegőt. Lesétált az Erzsébet-híd alatt a rakodó partra. Egy gyamus alak megszólította. Tüzet kért tőle. Kezdő lehetett, mert elfelejtett szivart tenni a szájába, a mit persze rögtön észrevett Edus. Hogy pótolja mulasztását humoros kedvében zsebébe nyult szivartárczájért, persze folyton szemmel tartva az atyafit, már azért is, mert nem akart felsülni a humorával. A kezdetleges zsebmetsző gyanusnak találta ezt a mozdulatot (alighanem forgópisztolyt orrontott a zsebben,) denique rövid habozás után odébb kotródott.

— Ne szaladjon, uram — kiáltott utána Edus, — csak szivarral akarok szolgálni a tűzhez.

Utána sietett az álmélködő embernek s kezébe nyomta a szivart.

— Tessék, most rágyújthat.

(Folytatása következik.)

A HARCZOS HALÁLA.*

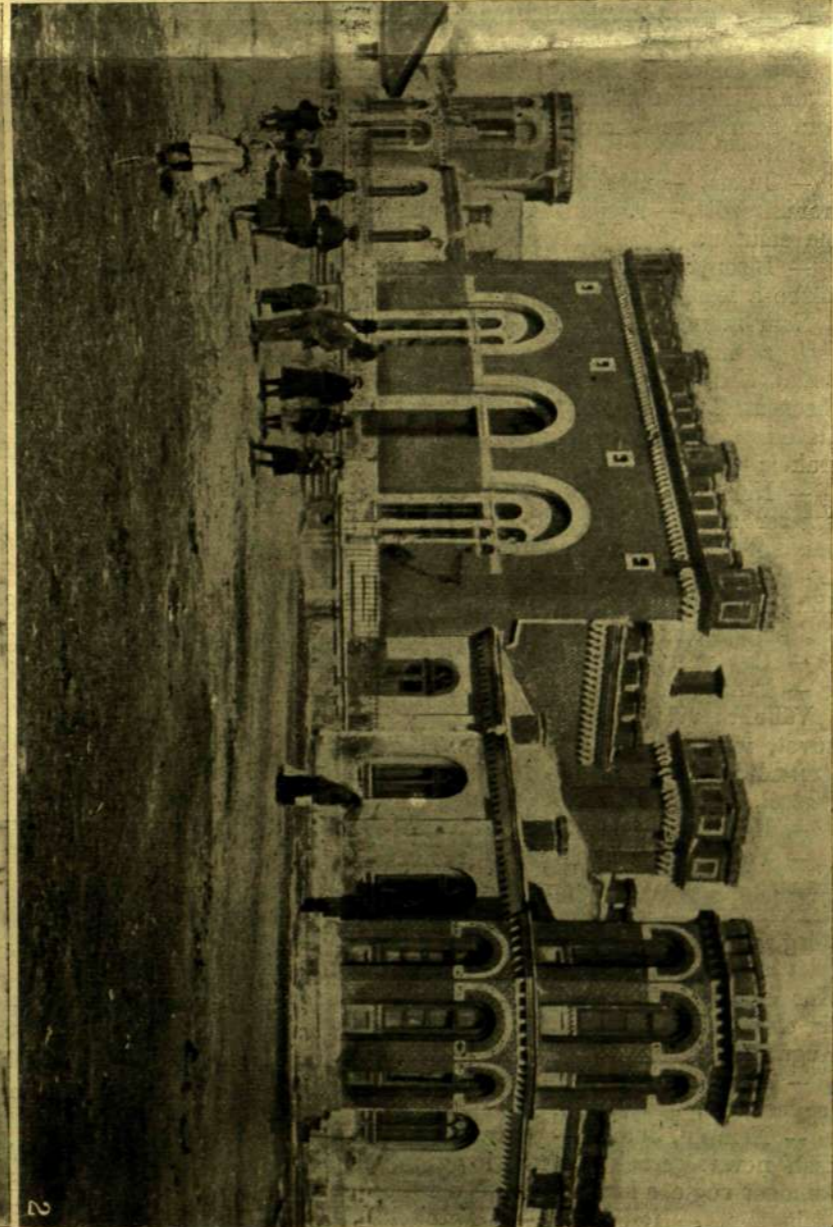
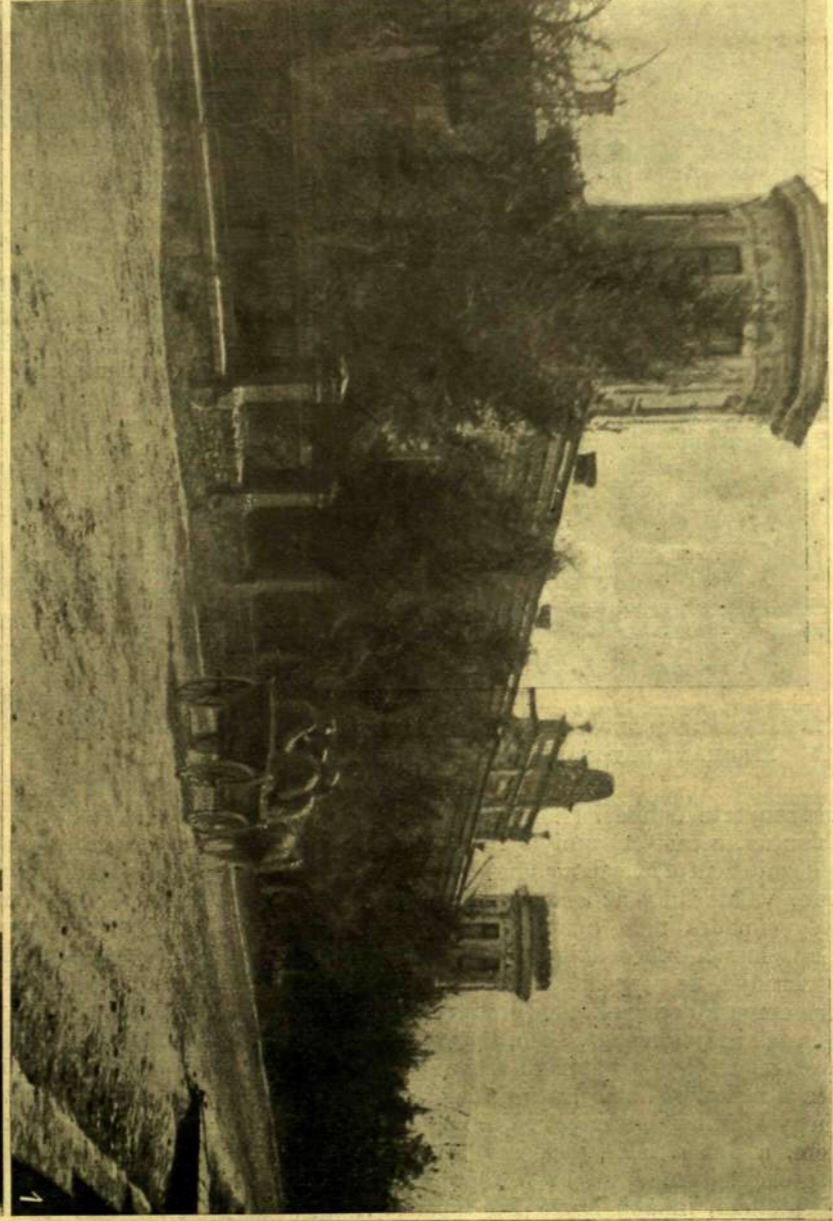
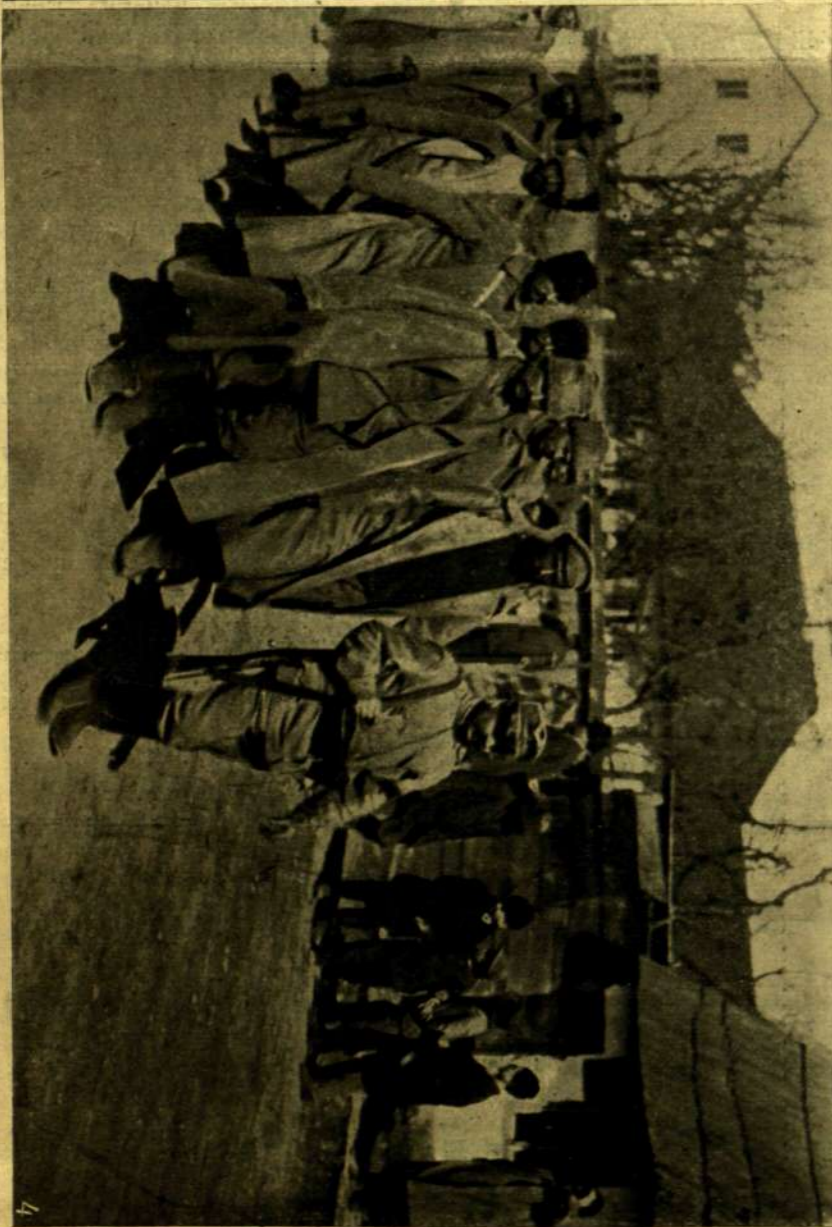
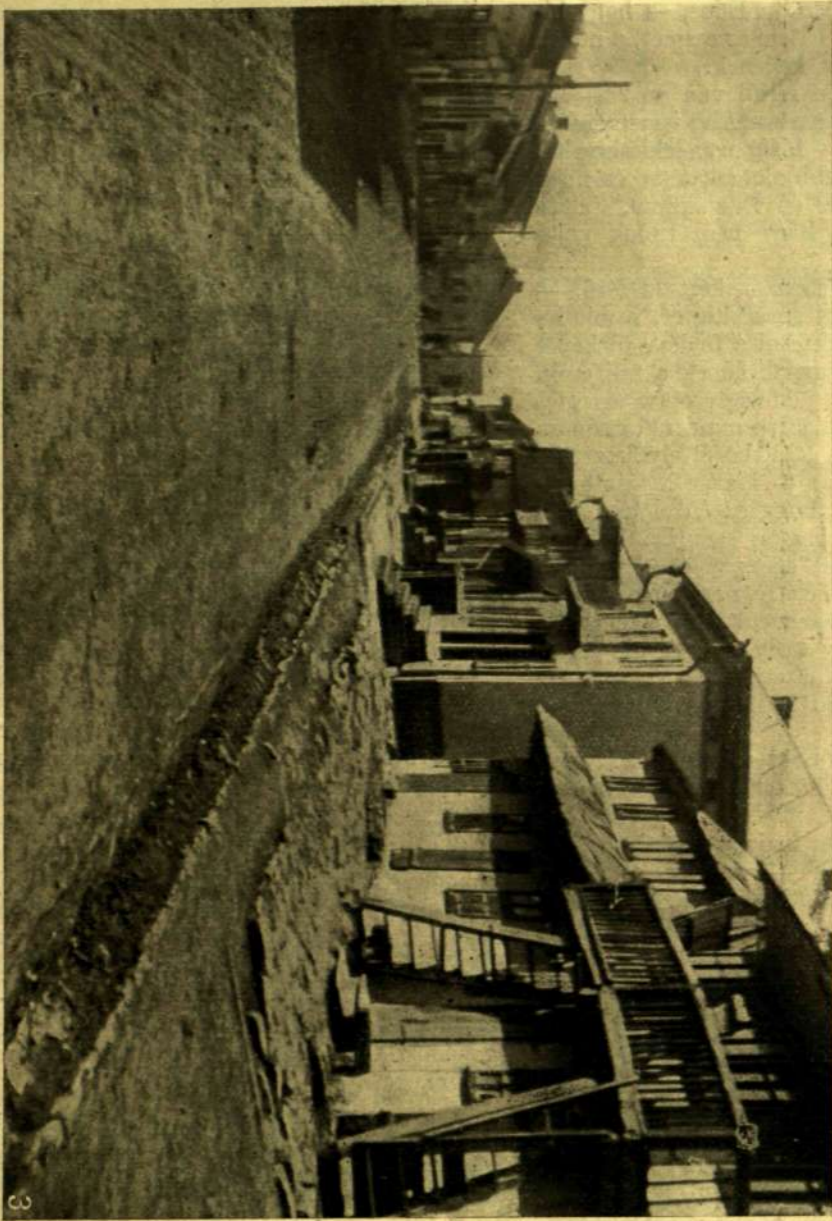
K. Karthaisos.

Szegényt ott a csatáterén Golyó érte, elesett. Hozzászálla álmoképben Neje, a kit szeretett.	Bucsuzőra súgja halkan: «Te vagy Márta? Jaj, sebem... Ne bússulj, ne sírj miattam, Márta, drága gyermekem»	Elpihent ő; mint az anyja Ráborul a csónás éj, Puha hó a vánkosalja, Hólepel a szemfedél:
---	---	--

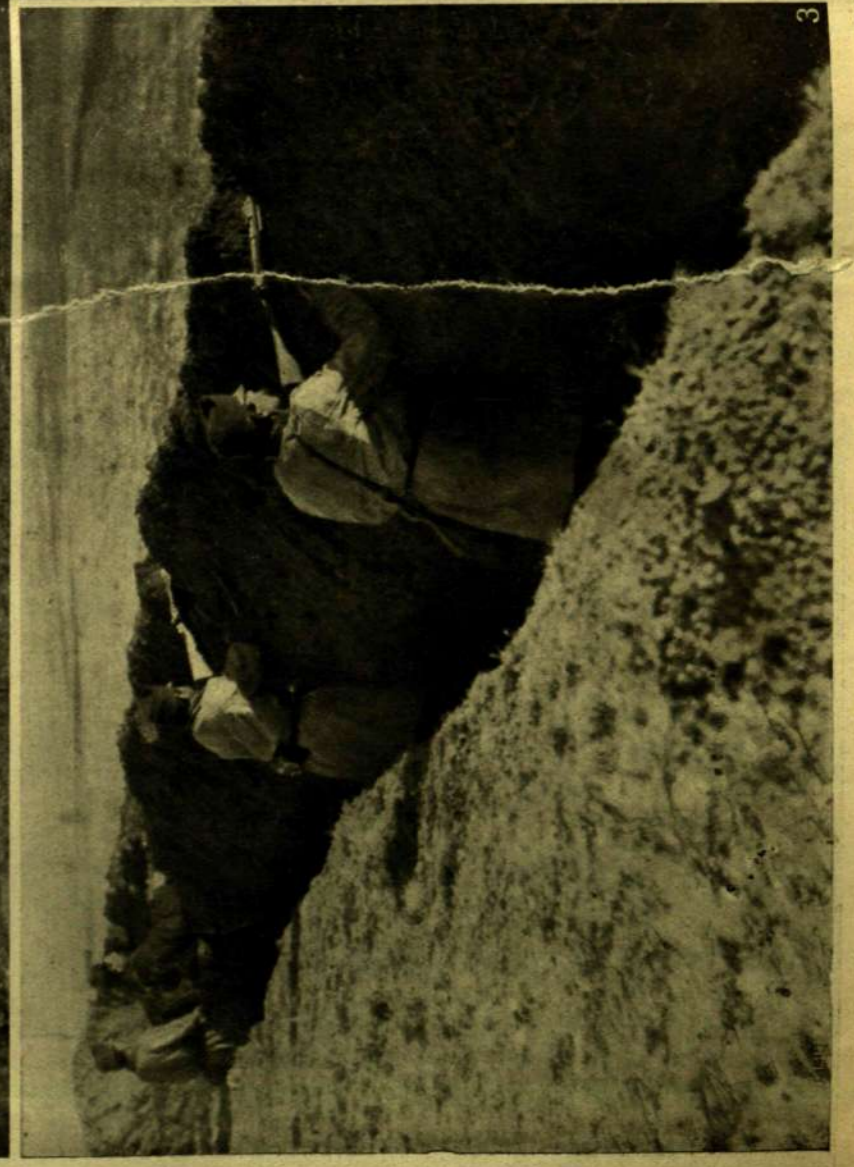
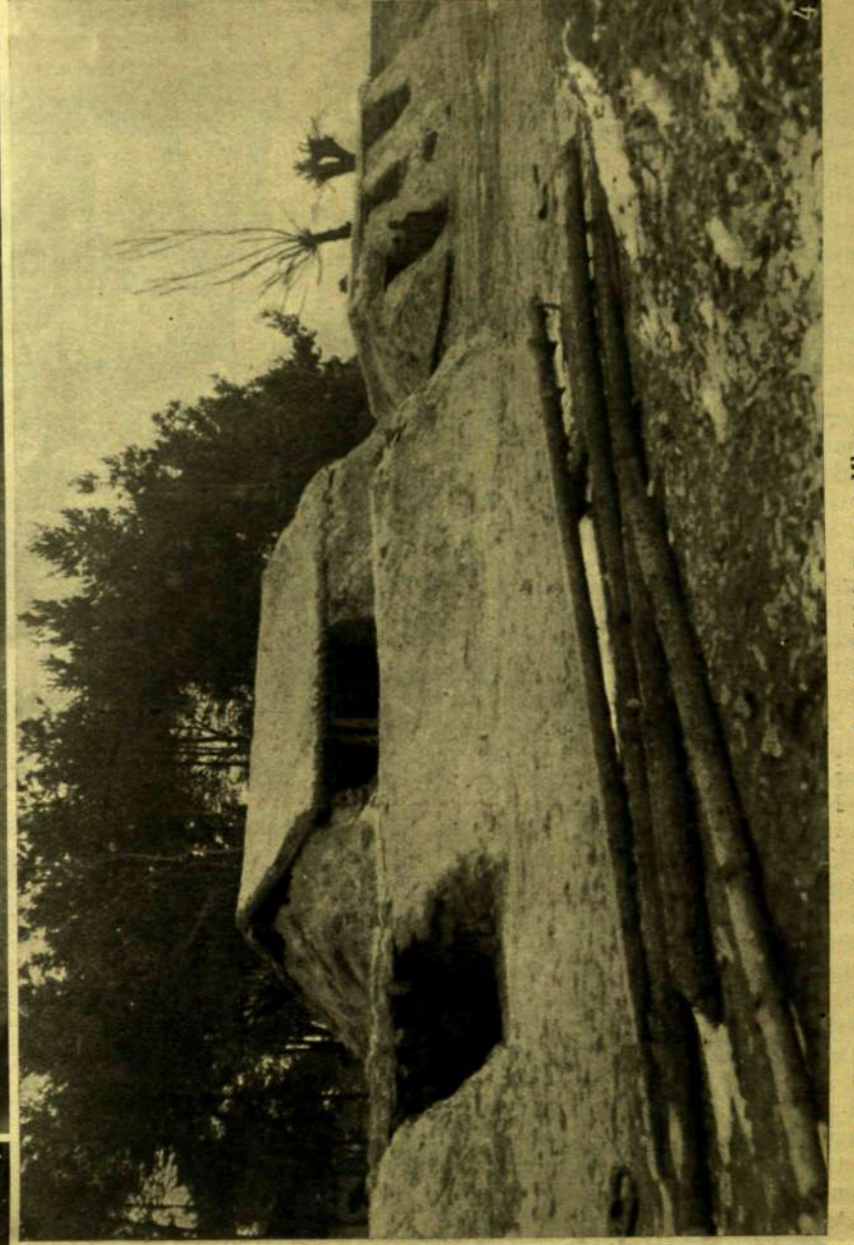
«Aludj, aludj én vitézem, Hadd rejtsen el testedet Hólepelbe lágyan, szépen Hogy itt meg ne leljenek!	El ne jőne, föl ne keltne Senki; — szíved megszakad, Ha megtudod ki ölelte Drága Mártád azalatt.»
--	--

Új görög népnyelvből fordította: Hegedüs István.

* Ezt a verset az újrörög költő a balkáni háborúkor írta.

1. A sadagorai osztrákbi palotája. — 2. A sadagorai zsinagóga. — 3. Sadagora egy utcája. — 4. Orosz foglyok Sadagorában.
A VISSZAFOGLALT BUKOVINÁBÓL. — Jalty Gyula, a harcokra kitűzött emlékéremek fővédője.

1. Bukovinai románok Mahala piacán. — 2. Egy fűdött jövészárk bejárata — 3. Lövészárk Beszarábia határán. — 4. Földalatti lakások egy erdőben.
A DNYESZTER MENTÉN, A MERRE ÁRPÁD HADAI IS JÁRTAK. — Jalty Gyula, a harcokra kitűzött emlékéremek fővédője.

BÁNYAI ELEMÉR.

1873-1915

A Zuboly nevet most találják utóljára lapunkban egy érdekes cikk alatt: a név viselője, Bányai Elemér társunk elesett a harcban, a mely az orosz szoros környékén hazánk határát védte az orosz betörési kísérletek ellenében. Mikor a múlt évi augusztus elején, mint népfőlkelő hadnagy bevonult a hadsereghez, aggodva búcsúztunk el tőle: a hogy az ő impulzív, harezhoz szokott, önmagát semmiben sem kimélő lényét ismertük, szinte predestinálnak tudtuk arra, hogy otmaradjon a csataterén. Sokáig távol a harezteről, Nagyszében teljesített szolgálatot, mint zászlóaljsegéd-tiszt, barátaihoz irt leveleiből láttuk, mennyire magával ragadta a háború roppant apparátusának közvetlen látása s milyen egészen, minden erejét, idegzetének minden szálát odaadva dolgozott a neki szokatlan munkakörben. A míg ott tudtuk, megnyugodva gondoltunk rá, de aggodalmunk újra feltámadt, mikor március hóban megtudtuk, hogy csapatával együtt elindult a harezterre. Végzete, melyet szinte előre láttunk, hamar beteljesedett: nagypéntek napján már leterítette az orosz golyó.

Mi, társai és barátai kimondhatatlanul sajnáljuk és gyászoljuk, életünk egy jelentékeny darabja szállt vele sirba. A nagyközönség csak mint érdekes, dokumentumokban gazdag, tömör formájú és egyéni gondolkodásból fakadó cikkek íróját ismerte. Megszokta, hogy ha Budapest képén valami változás esett, Zuboly búcsúztassa el a régit, hogyha valami aktualitás felvetette az egykori Budapest valamely helyét vagy eseményének emlékét, ő tájékoztasson róla, hogy a magyar irodalom közelmúltjának feledésbe merülő dokumentumait ő mutassa meg — általában a nagyközönség megszokta és szerette őt abban a szerepben, a melyet ő maga jelölt ki magának. Új műfajt hozott a magyar újságírásba, a melyet tudományos riportnak lehetne nevezni s ezzel a műfajjal országosan ismertetve és kedveltette a nevet. Dolgozott ezenkívül az újságírás minden ágában: irt tömör, érdekes társadalmi, politikai kulturális cikket, nevezetesen halottakról nekrológokat, nevezetesen

DR. BÁNYAI ELEMÉR (ZUBOLY).

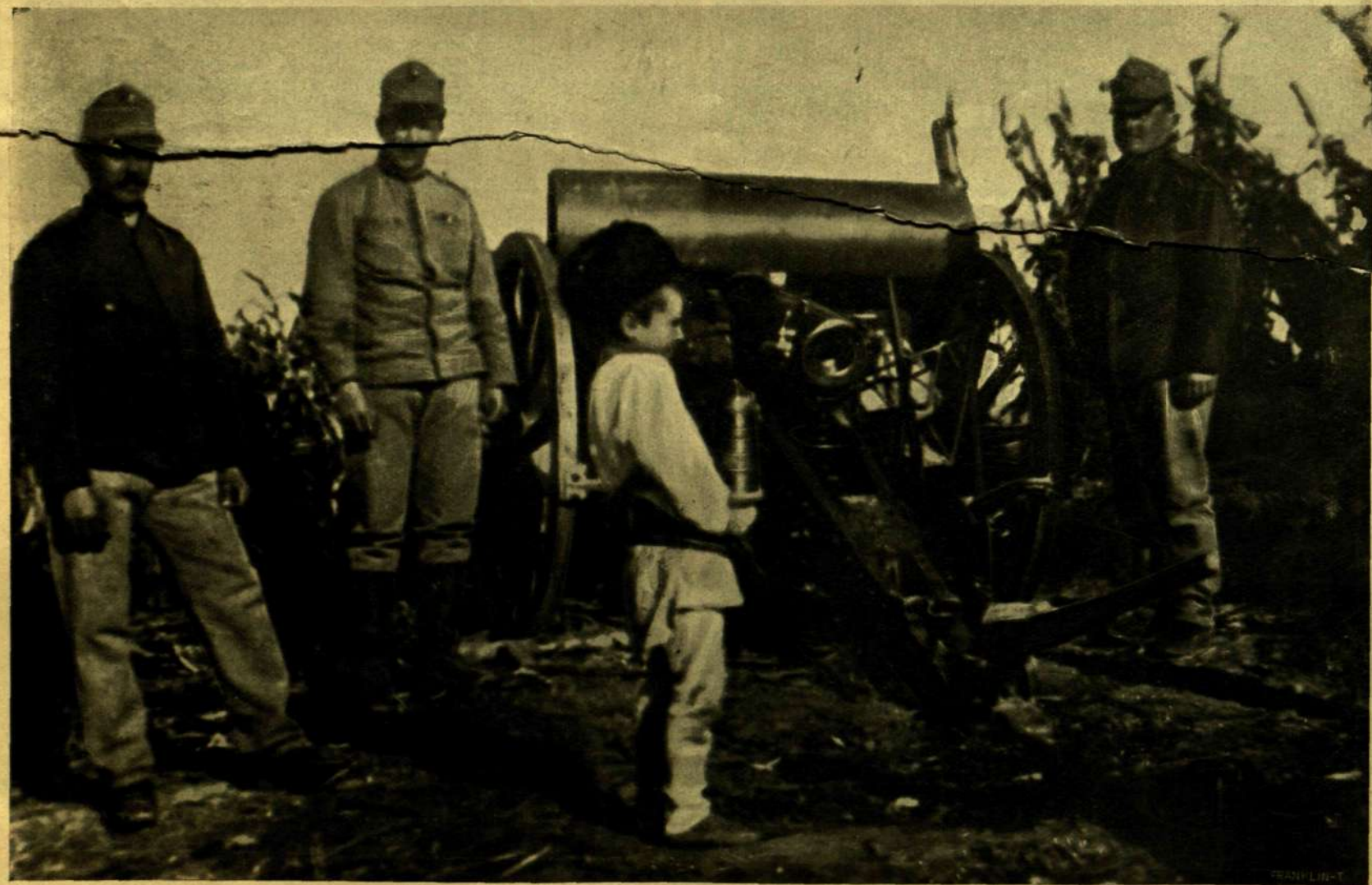
élőkről ismertető cikkeket, irt néhány vaskos népszerű történelmi könyvet — saját bevallása szerint azért választotta a Zuboly nevet, mert mint Zuboly takács a Szentiványi álomban, minden szerepre vállalkozik. Minden szerepre, de csak becsülettel: csak a munkáját adta bérbe, a tollát nem; a hol nem irhatott legjobb hite szerint, onnan azonnal távozott és másutt keresett teret munkájának. Szabad hajdú volt (ez is az ő szava) s nem kötötte le magát sehova, főleg nem kötötte le magát erkölcsileg.

Épen ezért a becsületességéért siratjuk mi, mint köztünk erkölcsre a legkiválóbbak egyikét. Az olvasó, a ki csak a lapokból ismerte, nem tudta igazi értékét: nem tudhatta, micsoda küzdelem volt a nyugodt cikkek mögött, mit áldozott föl iróruk erkölcsi függetlenségéért.

Biztos keresettel bíró állami hivatalnok, a Nemzeti Múzeum tisztviselője volt, mikor ezt a munkakört az újságíróival fölcserélte. De a maga adminisztrálásához, munkája üzleti kiaknázásához nem volt hajlama. Nem a tehetség, hanem a hajlam hiányzott belőle ehhez a mesterséghez. A tehetséget az ilyesmihez könnyen elsajátíthatja az, kiből nagy vágy ég az elnyerésére. Zuboly azonban a jellem szilárdságával és tüni-tudásával úgy gondolkodott, hogy az, a ki sokat és jól, vagy pláne többet és jobban dolgozik, mint mások, előbb-utóbb kell, hogy feltűnjék mindenkinek és elismeressék. Nem tudta vagy nem akarta tudni azt, hogy az ily érvényesülés, még ha végül sikerül is, nagy áldozatokkal jár. Két évtized túlfeszített munkája után is csak ott volt, hogy hónapról-hónapra kellett megkeresnie kenyerét.

Az a napról-napra való küzdelem, a melyet ez a szabad élet magával hozott s a mely olyan, mint az életpályának mindennap újakezdése, maga is nagy áldozat volt. Zuboly szívesen hozta meg függetlenségéért s annál szívesebben, mert temperamentuma nem is egyezett volna meg más életmóddal és mert ennek az életnek megvan a maga varázsa is, ha egyszer valaki megszokta, nem igen tud tőle szabadulni. A legnagyobb áldozat azonban az volt, a mit szellemiekben kellett hoznia. Épen azt nem irhatta meg, a mi lelkének lényege volt, legsajátabb gondolatait, forrongó eszméit, sajátos, eredeti életfilozófiáját. A mi szellemi életünkben nincs elég szabadság, hogy az ilyenfajta emberek, mint ő, érvényesüljenek: a gondolkodása sokkal forradalmibb és egyénibb volt, egyénisége sokkal távolabb állott minden megalkuvástól, semhogy elérhette volna azt, a mi minden írónak, a szellemi élet minden munkásának egyedül adhat szárnyat: a nyilatkozás szabadságát. Nyírott szárnyú sas volt: a nyilvánosság előtt csak élete mellékterményei, újságírói jellegű munkái forogtak, — hogy ki és mi ő tulajdonképpen, azt csak mi tudtuk, a kik baráti körből, bizalmas megnyilatkozásából ismertük.

Hósi halált halt, de csak mi tudjuk, hogy hósi életet is élt.

EGY HÉT ESZTENDŐS BUKOVINAI ROMÁN FIUSKA EGY TŰZÉRŰTEGNÉL.

A BUKOVINAI HARCOZTÉRŐL. — Jelt Gyula, a harezterre kiküldött munkatársunk felvétele.

1 A Kárpátok alján. — 2. Pihenő útközben. — 3. Menési útközben. — 4. Egy orosz jött megadni magát. — 5. Sár-tengerben. — 6. Gránát-vágta gödör.

A KÁRPÁTI HARCOZOK SZINHELYÉRŐL. — Sztrókay Kálmán zászlós felvételei.

EGY RÉGI PESTI HÁZ.*

A Régi posta-utca 9. szám alatt a nyáron bontani kezdték egy régi pesti ház előcsükk falait. Az épület valamikor híressége volt a XVII. században fejlődő fővárosnak s nevezetességét a múlt század közepéig meg is tartotta. De onnan kezdve már csak, mint megtört relikvia létezett. Minden változás, mely a belváros régi utcáin és terein végbement s az éveknek minden újabb száma, melyek egymásra következtek, feledtették a nevezetességet, úgy, hogy a végén már egykori vonatkozásainak még az emléke is kiveszett a köztudatból. Más generációk nőttek fel, másféle érdeklőségek keletkeztek, melyeknek az életében más házak és más emlékek jelentették azokat a nevezetességeket, melyekre megdobban az ember szive vagy kegyeletbe árad az emlékezése. A Belvárosban különben az utolsó tizenöt év alatt olyan radikálisan kiirtották a régi Pest maradványait, hogy nem esoda, hogy arra az egy-kettőre, a mit véletlenül még itt felejtettek, már nem futotta az érdeklődésből. A Régi-posta-utca 9. számú épülete, a hajdan híres *Arany Kéz* ilyenformán az elfeledett és kiöregedett nevezetességek harmadosztályú részvétével tűnik el pályafutásának színteréről, holott valamikor sokat beszéltetett magáról s abban is része volt, hogy a közvéleményt asztalai körül némileg irányítsa vagy legalább is izgassa.

Az Arany Kéz a tizennyolcadik században épült s ama kedves alaku és szolid pesti épületek egyike volt, melyeket *biedermaier*-nek szokás nevezni. Eredetileg is vendéglő volt szállóval kapcsolatban s az maradt élete végéig, bár régi szolid hírnevéből utóbb már sokat veszített. Közel ötnegyed századon át helyiségei, azoknak beosztása s egész elrendezése ugyanaz volt, mint kezdetekor. A mi változás esett rajta, az is némi tatarozásokban nyilvánult 1849-ben, mikor a Hentzi bombái ide is elérték s a ház födelét némileg meg rongálták. Egyéb tekintetben nem sok újítás történt benne. Az utazáról benyúló helyiség szolgált az utóbbi időben söntésül és ivóul, hajdanában azonban ez a helyisége volt az ebédlő. Keskeny kapu lehetett az udvarra jutni s innen lépcső vezetett fel az első emeletre, mely egy verandaszerű nyitott helyiségre nyílt. Néhány utcai és udvari szobából állott

* A harcozótérén elesett író egyik utolsó cikke, melyet közvetlenül a háború előtt írt lapunknak.

Az Arany-kéz-szálloda bontásra került épülete a Régi posta-utczában.

emeleti traktusa s mindezek együtt alkották az Arany Kéz tartalmát az első emelet után következők második helyiségekkel.

De ott volt még a *czéger*, körülbelül a legnagyobb dísz és nevezetessége az épületnek: az *Arany Kéz*. Egy kiálló vashorogból lógott alá s az ivóba vezető ajtó fölé volt függesztve. Állott pedig ez egy negyedméter hosszúságú karból, mely kézben végződött. Nyilván be volt aranyozva s ez által jelképezte az arany kezét, ámde utóbb az arany egészen lekopott róla s csak az egykori modell maradt meg kopottan és foltosan a horogon. Most, hogy ez is eltűnt s vele az épület is, egyelőre a vele szemben haladó keskeny utca, melynek Arany Kéz-utca a neve, fogja a vendéglő egykori hírét pár évig még megőrizni. Mert az Arany Kéz a magyar kulturhistoriával ott érintkezik, midőn ezen a környéken a múlt század elején

a pesti magyar és német színtársulatok megalakultak. Az egykori Rondella színészei, németek és magyarok, a kik felváltva játszottak ebben a hombárban, előadás után rendszeren az Arany Kézbe vagy a közeli Magyar Királyba tértek vacsorázni. Feljegyzések szólnak róla, hogy a színészek e kedvelt tanyán sok vig és szomorú napokat töltöttek s társaságukban ott voltak igen gyakran az írók is, Kisfaludy Károly, Katona József és a többiek, a kik szintén mostohái lévén a társadalomnak, egymás becsülésére voltak utalva. A magyar színjátszó társaság 1815-ben befejezvéen előadásait, pár napig az Arany Kézben megrekedt, mert annyi pénze, hogy Keeskemétre elutazhasson, nem volt. A megszorult színészek, különösen Udvarhelyi Miklóson úgy segítette a véletlen, hogy épen akkor, midőn ott búslakodott az Arany Kézben, bevetődött a vendéglőbe *Karacs Ferencz* jónévű magyar rézművész, a ki, mikor megtudta az Udvarhelyiek bajait, 60 forintot adott át, hogy elutazhassanak. A színészi világgal egyidőben a jurátusoknak is kedves lár-mázó helye volt az Arany Kéz. Nem itt szokták kezdeni, mert hajdanában is másodrendű vendéglő volt, de legtöbbször itt végezték.

— Menjünk más valahová! — Kiáltották a Pillvaxban, Hétválasztóban, vagy az Órában, mikor az érzelem már magasan lobogott az urakban. Mire az indítvány is készen volt.

— Helyes! Menjünk az Arany Kézbe! Az Arany Kézben aztán tényleg kerekedtek, törtek-zúztak, olykor kicsit kártyáztak s a hogy jöttek, olyan robajjal távoztak.

A negyvenes években *Petőfinek* a társasága és az ő szeptemberhez tartozó jurátusok keresték fel gyakran az Arany Kéz-et, mikor *Egyenlőségi Klub* fiatalosága tartotta itt vacsoráit. Az Arany Kéznek ez volt a legnevezetesebb korszaka. Politizáltak benne állandóan, kormányt buktattak, illetőleg akartak, minisztereket kombináltak látogatói, úgy, hogy még a lapok is hírt adtak, ha másképp nem, legalább tréfás modorban az itteni szövitákról. A forradalom után egy ideig még tartotta magát, különösen a míg éltek azok az emberek, a kik azelőtt megfordultak benne, de a kiegyezés után a fiatalság életében már nem szerepelt. Most aztán, hogy lebontják, vele is az történet, mint a többiekkel, hogy a mai igényeknek való bérpalotát emelnek helyébe.

Zuboly.

valami elváltozott és eltűnt. Az erdő csábított és úgy tett, mintha mindent tudna, — mintha régen tudna már mindent.

Tisztások nyíltak, kicsiny, nedves mezők, melyeken a ködök mélyen és szélesen terjeszkedtek. Hangyafüvel sűrűn benőtt területek nyíltak el, nedvesen, harmattól terhesen.

Az erdő véget ért és a szem messze kitekin-tett a szabadba. Szántóföldek, rétek futottak végtelenül a vonat mellett. Az alacsony horizonton egy felhőoszlop vonult végig; sötét, homályos volt a színe a szürke égen. Még utolsó álmukat aludták a síkon elszórt emberi lakó-helyek. Minden közönséges volt. Egészen közönséges.

Lassan futottak a távirópóznák, egyik a másik után, futottak fölfelé, futottak lefelé, el-tűntek egy darabig, ismét visszatértek. Kicsiny dombok elkényszeredett fenyőfákkal és köztük kicsiny völgyecskék. A vonat beleásta magát egy mély földvágásba és szorosan a homokos fal mellett haladt el. Hatalmas kövek meredtek ki a falból; sok ezer év előtt vándoroltak ide a messzeségből. Ezer év óta befodta őket a homok, eltemette őket nap-nap után, mind mélyebbre, a földnek egy pillanatig sem nyugvó tevékeny élete. Mig aztán az ember kiemelte őket évszázados sírjukból és megint közszemlére tette ki meztelenségüket. A tömegek dolgoztak és türelmesen, mint valami természeti erők végezték az évszázadok munkáit. Éhség és szolgaság hajtotta őket ebbe az ásomunkába. Az emberek embertelen joga hívta őket össze a legtávolabb eső vidékekről és összegyűjtötte őket ebbe a síkságra ugyanazzal az erővel, a melylyel a természeti erők idehengergették a nagy köveket. A föld már régen elfodta a név-

telen halott munkások esontjait, a hogy egykor minden nagy munkájukat is el fogja nyelni.

Mi fog túlélni? Mi fog megmaradni? És minek? Minek?

Lankasztóan, mint valami ástás lépett fel ez a régi, mindig visszatérő gondolat. Kínózta éjjel-nappal, odatolakodott közéje és minden közé, a mit a szem megpillantott, a mi a szívét megillette.

Eltávolították őt a bölcsesség forrásától, azt parancsolták neki — az árnyéknak — hogy menjen vissza az emberi hangyabolyba, apró ügyeik közé. Az élet elítélte őt örök, vak tévelygésre. De hamar vége lesz ennek az örökkévalóságnak...

Ez a gondolat, a helyett hogy megnyugtatta volna, unalommal és undorral töltötte el. Az az előérzés ijesztgette, hogy a haláltól való régóta legyőzött félelem minden pillanatban fölébredhet, a közönséges, emberi félelem. Hogy nem láncszal, hanem hitvány, vékony köcz-fonállal fogja hozzákötöni ennek a világnak a közömbös eseményeihez, a melytől már annyira el volt idegenedve. Hogy úgy fog cselekedni, mint a többiek és úgy fog érezni, mint senki azok közül, a kik élnek. Hogy mindennap hazudni fog, mint egy rabszolga, hogy mindennap azzal a kérdéssel fog fölébredni: mit nekem ez a tett! — és este elalvása előtt azt fogja kívánni, bárha sohasem élredne fel. Beszélni fog, hallani fog, látni fog, mozogni fog, mint egy lélektelen, üzembe helyezett gép. És mégis, ha megbetegszik, gyógyíttatni fogja magát és aggodva fog szemébe nézni az orvosnak.

Micsoda ostoba dolog! Lassan, szelíden szállott alá tekintete előtt a földvágás fala, a mely hosszú ideig elfodta

LOVIK KÁROLY.

1874—1915.

Haláleset nem érhetett váratlanabban, mint a Lovik Károly hirtelen halála. Fiatal ember volt, negyven évesnél alig több, erőteljes testalkatu férfi, a ki életét sporttal töltötte, mindig a rendes úriember módjára élt, — csak néhány nappal előbb sorozták be katonának. Szellemileg épen a legutóbbi időben ért virágkorába; régebben kissé szűkszavú műzsája szinte napról-napra bővebben áradt. Mindenképen a virágzás képét mutatta és ekkor bukkolt le hirtelen az örök enyészetbe. Halála a végzet érthetetlen tragédiái közül való, lehetetlen megdöbbenés nélkül állani nyitott sírja előtt.

A kilencvenes évek elején lépett az irodalomba, mint annak a termékeny nemzedéknek egyik fiatalabb tagja, a mely megújította és bőven termővé tette a magyar novellát. Iróembereknek azonnal feltűnt finom, erős árnyaló képességű stílusa, természeti képeinek pontos, a körvonalatok és a hangulatot egyformán megrögzítő elvessége és egész lényének az a disztinváltsága, a mely elárulta az előkelő gondolkodású, művelt és tartózkodásában is meleg lírájú író. Néhány év alatt Lovikot az írók között általános megbecsülés vette körül, sokat vártak tőle és erősen bíztak benne. Az irodalmon kívül volt egy másik szenvedélye: a sport. Kitűnő sportember volt, falkavadászatokra járt, versenylovak idomítását vezette (nagy sikere volt, mikor egy ló, melynek ő volt a managerja, Szent-István díjat nyert), a tátrai téli szánkóversenyeken díjakat nyert. A sportirodalomban vezető ember lett, szerkesztette s magas színvonalra juttatta a *Vadász és Verseny* lapot.

A közönség azonban lassabban ismerkedett meg vele. Túláságon halk volt a szava, semmi minden igazán férfias természetben, ő benne is bizonyos röstelkedés akadályozta, hogy érzékenysége közvetlenül nyilvánuljon s ezért közvetett formákat kerestett; elbújt novelláinak alakjai mögé, belerejtette magát tájrajzaiba,

LOVIK KÁROLY.

kapcsolatban. Mások, zajosabb szereplésűek, könnyebb sikerűek elvonták a figyelmet róla. Mindezen felül volt a lényében valami tartózkodás: úgy állt az olvasó előtt, mint az az ember, a ki nagy társaságban is kicsit egyedül van mindig, mert nem adja magát oda mindjárt az első szóra, teljesen pedig senkinek sem adja oda magát. Ez a rezerváltság nagyon finom művészi hatások tényezője lehet — Loviknál az is volt — de nem alkalmas arra, hogy könnyű és gyors sikereket szerezzen.

Loviknál a tartózkodás gyöngéd, erősen lírai, de férfiasan szemérmes lélekből fakadt. Mint minden igazán férfias természetben, ő benne is bizonyos röstelkedés akadályozta, hogy érzékenysége közvetlenül nyilvánuljon s ezért közvetett formákat kerestett; elbújt novelláinak alakjai mögé, belerejtette magát tájrajzaiba,

átította stílusát. A mód, a hogy ő dolgozott, az erős érzelmesség és a tartózkodás folytonos küzdelméből keletkezett. Alakjai rendszerint finom, érzelmes, szerelmentől vérző és elvérző, belső élettel élő nők és erős szenvedélyű, előkelő lelkű, életükkel harezban álló férfiak voltak, a tájak közül legjobban a szomorú ősz és a havas téli tájakat szerette. A ki úgy tudja olvasni munkáit, mint egy művész-lélek lírájának alakokba, történetekbe és tájképekbe való vetítését, az nagyon sok élvezetet fog bennük találni. Észre fogja venni és élvezni fogja a bennük a forma művészetét is, a mely nem csupán a rátartós ember választékosága, hanem a munkának belső tulajdonsága. Annak az embernek az eleganciája van írásaiban, a ki ha akarna, sem tudna más, mint elegáns lenni. A rajz mindig pontos nála, egyszerűsített, de a jellemző vonásokat élesen kiadó, az előadás szinte teljesen egyenértékű a mondanivalóval, egy fölösleges szó, egy üres mondat, egy ráaggatott frázis nem zavarja meg. A belső forma pedig, a novellának hangulatbeli egysége, majd mindig biztos, mely zengésű és eleven. A novellának ez a belső, szinte zenei művésze kevéssé más írónknál van meg oly teljesen, mint nála. Ez volt a legnagyobb ereje; ezért erősebb és eredetibb a novellában, mint a regényben. Néhány regénye itt-ott kissé erősen érzéti a hatásokat, melyeket orosz, francia íróktól, egy-két magyar írótól is vett, novelláiban e hatások inkább csak egyéniségének impresszionálható voltát bizonyítják s egy kis amateur-íz kevernek bele művészi munkájába.

Legutolsó novelláskönyve, mely tavaly jelent meg *Keresztúton* címmel, a legjobb, legértékesebb; művészi erejét teljességében mutatja. Erről már a nagyközönség is megismerte: az író felé, a ki addig inkább egy szűkebb kör figyelmétől kisérve dolgozott, egyszerre odafordult a nagy olvasóközönség érdeklődésébe is. Lovik Károly arra az útra jutott, a melyen a legnépszerűbb írók egyike lehetett volna: a siker végre kitárta feléje karjait. És ekkor kellett meghalnia. A halál orozva támadt reá; az ígéretek kapujánál terítette le.

EGY BOMBA TÖRTÉNETE.

Lengyel regény az 1905-iki lengyel forradalmi mozgalmak idejéből. (Folytatás.)

Írta STRUG ANDRÁS.

Egyikét álmódta azoknak az álmoknak, melyek egészen értelmetlenek és az emlékeztetben sem fogalmat, sem képet nem hagynak hátra. Az ember nem emlékszik semmire, mégis tudja, hogy valami nagyon fontos dolog történt, hogy az álomban épen az mutatta meg magát, a miért a lélek oly régóta hasztalanul vesződik. Végre kimondatott a titokzatos szó, a mely megnyitja a megfoghatatlannak a kapuit. A felébredt ember utána veti magát emlékezetével, dolgozik, próbálja kitalálni, követi a nyomát az eltűnt, formátlan képeknek, melyekből csak egy zavaros visszfény maradt meg...

Marek felébredt és utánakapott az elfoszló álomnak.

— Hogy is volt? Mi is volt tulajdonképen? Hevesen és vaktában utánakapott, mint a hogy az ember utána kap a sötétben egy kellemtelen, zümmögő szünyognak. Az öklében nem marad semmi és a szünyog zümmög, fenyeget és valahol ott van.

A nap még nem kelt fel, de már reggel volt. Marek féltetével kihajolt az ablakon és megkönnyebbülten szívta be a friss, nedves levegőt. Kinézett a világba. A vonat lassan tolt előre magát az erdőn keresztül, a fenyők sűrű fala mellett, melyek törzsei vörösek és az ágaik még sötétek voltak.

Az erdő mélye sötét volt.

A szem áthatolt a törzsek közötti homályos tereken. Az éjjel ott még csöndesen szövegetett,

EGY OROSZ-LENGYELORSZÁGI LÖVÉSZÁROKBAN.

AZ ÉSZAKI HARCOZTÉRRŐL. — Jalfy Gyula, a harcozótérre kiküldött munkatársunk férvétele.

RUSS NÉPFÖLKELŐ HADNAGY TISZTJEI KÖZÖTT CSERNOVICZ UTCÁJÁN. (A jobbról második alak Russ hadnagy, fehér lovon.)

A FRISSEN FELSZERELT CSAPAT KIVONULÁSA CSERNOVICZBÓL A TŰZVONALBA.

A RUSS-FÉLE KÜLÖNÍTMÉNY, MELYET ÖNÁLLÓ FELADATOKKAL BÍZ MEG A HADVEZETŐSÉG.

Jelky Gyula, a harctérré kiküldött munkatársunk felvételei.

előle a világot. Hirtelen egy széles, mélyen fekvő mélyedés nyílt. A magas töltésről meglepő képet fogott fel a szeme.

Minden csodálatos volt, mint egy álomvizio. A föld az ég felé emelkedett és a langoló felhők leereszkedtek rá. A mérhetetlen világnak nem volt vége. Minden határ eltűnt és a szem hívően fogta fel a föld igazi, titokzatos képét.

Ebben az órában csendült fejeje az emberi értelem számára alig megfogható, nagy szó. Mint az isten hangja a teremtés napjain, megértetlenül függött a föld felett, minden életet felkeltve, az emberi sorsokat meghatározva. A lélek érezte veleszületett kapcsolatát mindazzal, a mi él és kéjjel merült el a titokzatos, anyai elembe. Önmagát elfelejtve, megszűnt lenni és mégis mindenütt újra megtalálta magát: a bibor felhőben, az arany felhőben, a harmat ezüstös csillogásában, a fehér ködökben, a melyek a faágak közt nyuladoznak. Nem kért semmit többé, mert úgy volt, mint anyja keblén.

A gazdag színpompá, a hajnali szürkület, mindig változó és váltakozó formában tükröződött a szélesen kiöntött tóban. Az mintha betöltötte volna az egész síkságot. Az egyik oldalon ködök szálltak fel belőle, és mint füstgomolyok emelkedtek ég felé. Egyes foszlányok szakadtak el belőlük és lassan tovább lebegtek, varázslatos képe a tömegeknek, melyek hol összegomolyodva, hol szétterjeszkedve, sajátos folyékony alakulatokat formáltak. A földből jöttek, felszálltak és a föld fölött függve maradtak. Egyesültek a föld vízei az égi tér vizeivel. Oda vonultak, hogy a végtelen messziségekben lebegjenek. Mindenütt maguk és magukban állók lesznek: az eső nedvességében, a hóviharban, a sarki jégben, a gleccserek szakadékaiban, Szibéria síkjain, a növények nemeiben, az ember vérében...

A tó mögött volt egy szélesen kiterjedő falu. A ködök áthúzódtak fölette és mintegy elvitték a kunyhókat, pajtákát és fákat. Minden fölfelé mozgott, ingott és mintha az alvó emberekkel együtt álomszerű vándorlásban lett volna. A fák és háztetők sötét felületei hol eltűntek, hol meg ismét előtűntek a szürke fátölgökből. Egyedül, magasan állott a karsú harangtorony, két sor jegenyefa vezetett valami udvar felé... Minden köznapi volt.

Mindazáltal Marek meg volt győződve, hogy egy nagy, mélyen megőrzött titoknak a tanuja. Úgy érezte magát, mintha épen most, ebben a pillanatban, a nappal és éjjel határán, a napfelkelte előtt, végbemenne a világ nagy misztériuma. És hogy titokban ő a tudója. Így volt egy pillanat előtt: most azonban beavatott résztvevője. Emlékezett gyermekkori tapasztalatára, hogy a világ más színben tűnik fel, ha az emberek alusznak. Emlékezett akkori kíváncsiságára, ifjúságának legkorábbi benyomásai visszatértek. Ép oly frissek voltak, ép oly érintetlenek és ép oly csodálatos varázslatúak, mint akkor. Egy gyermek szemével nézett és mint egykor, mesészerű volt az egész világ. És hirtelen rájött az élénk és biztos képzet: a mit lát, az egykor már volt a szeme előtt, a mit érez, azt átélte már egyszer. Mikor volt ez? Mindegy — volt. És most már nem kellett magának bizonyítania, hogy a mit lát és érez, igaz. Tudta, hogy ez a futó pillanat, ez most valami lérhatalan nagyot jelent számára. Tudta, hogy nem fogja még egyszer megérni és megparancsolta magának, hogy vessa a lelkébe, ertsse meg, rögzítse meg.

Mezők, erdők, faluk vonultak el előtte. A felkelő nap a szemébe süttött s kifürkészhetetlen örömmel töltötte el. Tartalom nélküli lelkesedés fogta el, szorongatta a fulladásig, mint egy kéjes-kínos göres. Különös dolgok mentek végbe benne, de ő nem esodálkozott semmin.

Az úton egy pásztor gyerek egy tehenet hajtott az erdőszél felé. A megriadt állat futott a mezőről az erdő felé, a fiú integetett a kalapjával és nevetve felkiáltott valamit a vonatra. A szeme találkozott a Marek szemével egy pillanatra. A vonat ment tovább és Mareknek tele lett a lelke ezzel a gyermekes nevetéssel.

Vágy fogta el az emberek után, egy bizalmas, szív szerint való beszélgetés után, baráti kézszorítás után. A megindultság majd megrepesztette a szívét. A tett akarata, mint az újra felébredt erő kifejezése, a melyet agyának minden

Horváth Ignác 1848-49-iki honvédhúsár alezredes, a ki a napokban halt meg Kolozsvárt 102 éves korában.

Hófer Irma osztrák iróné, Hófer altábornagy, vezérkari főnök-helyettese jeje.

Fery Bogárné Mária, önkéntes káplári ranggal, a kit a király vezérségéért gyémántokkal kirakott anyamell-tüvel ajándékozott meg.

idegében, fiatal testének minden izmában érzett, hevesen kitört medréből.

Megállj csak! megállj csak! szólott valami benne, mint egy ígéret és mint egy fogadalom. A fejében csak úgy hemzsegetek az ötletek és kívánságok. Messze a magasba vezette az álma. Szép lehetlenségek kísértették. Minden valóság újra felékesítette magát.

Egy tekintetet érzett magán és részvét, megbánás és végtelen öröm ragadta meg. Mi mindent szenvedett ez a szem! Hogy kereshette őt az egész világon! Mennyire megsirathatta az ő fiatal, elitét életét! Mikor volt az, mikor utójára tekintett ebbe a szembe és olvasta benne, a mi a hű, szerető lélek beszélt? Súlyos volt a vágy igája, a mely hirtelen a nyakára nehezedett. Haragos türelmetlenség támadt fel benne. Fölébredtek a kihalt, kiéhezett vágyak. Minden újból életre kelt, a jó és a rossz, értelmes és esztelen, kicsiny és nagy. De Marek még nem tudta, hogy a halál átkozott köréből már kikerült. Hogy újra élő emberré vált.

Mélyen elaludt. Néhány állomás után felébredt, azonnal friss lett és gyors pillantást vetett a podgyászára. A helyén volt. Ragyujtott egy cigarettára és kinézett az ablakon. A gondolatai most nyugodtak, mindennapiak voltak. Kényelmesen gondolt az ügyére, megfontolta, mi a tennivalója, a mikor hirtelen úgy érezte, valaki ráveti a tekintetét.

A kocsis másik végében egy magányos utas ült. Marek még elkapta vizsgálódó tekintetét, de az idegen azonnal az ablak felé fordult és közben nézegetett kifelé. Egyébiránt egyáltalán nem volt idegen.

Marek, hogy az arczát elrejtse, elővett egy régi újságot és úgy tett, mintha olvasna. Meg volt zavarodva, haragudott az alkalmatlanságért, haragudott önmagára. Olyan kellemes volt egyedül foglalkozni gondolataival, olyan jól érezte magát magamagával és most jön egy kéretlen vendég és ostoba, bosszantó gondolatokat kényszerít rá az emberre. A helyzet csakugyan ostoba volt, neveltséges és bosszantó.

Marek alig birt ellenállni a kísértésnek, hogy az illetőhöz odalépjen, jókorát üssön a vállára, a hogy valamikor nem egyszer tette, hogy hevesen és szívvel-érővel összecsokolózzanak úgy, hogy a foguk összecsokolórognon és aztán a régi jó időkről beszélgessenek. Lopata professzorral, az öreg, kopaszfejű «Homérról», a kollégákról, az iszákos Szuszenkáról, az osztályfőnök segédjéről, a spion énektanítóról, a kivel egy tucat év előtt a legpompásabb csínyeket követték el X. városában. A piszkos cukrászdáról a főtéren, a hol az öregebb diákok titokban összejöttek egy biliárd-pártira és egy kis ivásra. Az éjjeli kirándulásokról ezivlben, a Bojanka tanár elleni terroristikus merényletről, a ki senkinek sem adott elégséges-nél jobb osztályzatot és a ki csupa tudományosság-ból végül is az ajtókilincsre akasztotta magát. Anulja kisasszonyról, a kibe az egyik volt szerelmes és a csodaszép Katjáról, a kiért a másik hevült. Mit csinálhatnak vajjon ezek a hölgyek, a kik nélkül akkor nem tudtak élni és a kik most másoktól való gyermekeiket nevelgetik? A hosszas közös fürdésekről a keskeny patakban, a hol ráköt is fogtak, magolták a vizgára és a hol mint ötodikösök egy szép júniusi napon szerelmi bánatukban vízbe akarták magukat ölni, mert sem Anulja, sem Katja kisasszony...

De micsoda butaság! Az ördögbe is!...

Ugyanez az egyszerű gondolata volt a maga kuzkójában Sablowski kollégának is, a kit egykor a közös tanulószobában Sablonnak neveztek. Mind a ketten bosszankodtak. Mind egyikük tudta, mit gondol a másik és mégis elfordították egymástól a tekintetüket és a lehető legbutább módon úgy tettek, mintha nem ismernék egymást. Pedig a kocsis teljesen üres volt. Így utaztak egy darabig.

Végre Marek nem bírta már tovább és elhatározta, hogy ki fog nézni az ablakon, a milyen sokáig csak tud. Kihajolt és szemtől-szembe került az egykori kollégával, a ki valamivel hamarabb jutott ugyanarra a gondolatra és máris kinézett az ablakon. Mind a ketten elnévték magukat.

— Mit nevelsz, te vén számár?
— Ugyanezért, a miért te. Micsoda butaság!
— Bizony, sok buta dolog van a világon. Beszélgessünk hát.

penzügyigazgató, 58 éves korában, Trencsénben. — Dr. VASILIEVITS EMIL fővárosi ügyvéd, 55 éves korában, Budapest. — WEBER FERENCZ táblabíró, a szegedi járásbíró volt vezetője, 51 éves korában. — ROM MHALY, 51 éves korában, Esztergomban. — IPENBERGI BÁRÓ BUSSCHE OSZKÁR, a Folyam- és Tengerhajós r.-t. révkapitánya, 48 éves korában, Győrött. — SEPSISZENTIVÁNI SZENTIVÁNYI ZSIGMOND, kir. tanácsos, a dunajbólyi partmenti őrség vezető-főmérnöke, stb., 54 éves korában, Vágsellyén. — ESZTELNEKI JANCsó ISTVÁN, az ólublói járás főszolgabírája, 46 éves korában, Korotnokon. — SZATHMÁRI MEZEY ANDOR, 46 éves korában, Aradon. — SCHMIDT D. GYULA műépítő, az állami felső építő-iskola tanára, 34 éves korában, Budapest. — WILDENAUER KÁLMÁN, a 31. honvédelmi vezérőrnagy, 25 éves korában, Veszprémben.

Grofsik Endre, tüzérezredes özege, szül. PLITZNER KLEMENTINA, Linzben. A boldogultban, a ki a hűga volt Plitzner Ervin nyugalmazott osztrák igazságügyi miniszteri osztályfőnöknek, dr. Hatyúffy Dezső Fejérmegye árvaszéki elnökének özege a nagynénjét gyászolja. — ÖZV. KÖVÉSS PÉTERNÉ, szül. PINTÉR TERÉZIA 90 éves korában, Felsőörsön. — ÖZV. MANDL FÜLÖRNÉ, 71 éves korában, Budapest. — KOVÁCSY BÉLÁNÉ, szül. SPORON Gizella 54 éves korában, Budapest. — ÖZV. LABATH ELEKNÉ volt győri tanítónő, a ki számos győri kulturális és jótékonyági egyesületben vitt tevékeny vezető szerepet. — HOLLENKAY JÁNOSNÉ szül. SZILÁGYI Ilona, képviselőházi tisztviselő felesége 24 éves korában, Budapest.

EGYVELEG.

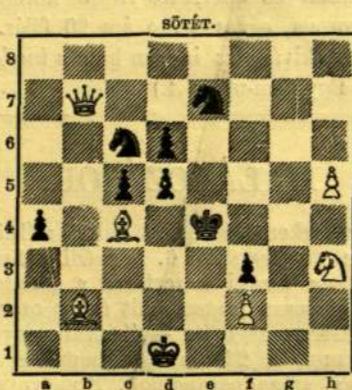
***Drága lepke.** Egy amerikai milliárdos nemrég olyan lepkét ajándékozott a newyorki múzeumnak, a mely 32,000 koronát ér. A lepke nagyon igénytelen: kékes-szürke, sárgán pontozott. Nem is külsője magyarázza meg nagy értékét, hanem ritkasága. Csupán a Sierra Leone hegységben fordul elő, ott is csak kevés van belőle. Dr. Steikeh tanár a milliárdos megbízásából negyven tagú expedícióval két esztendeig járta keresztül-kasul a Sierra Leone erdeit, hogy ilyen lepkét fogjon és az expedíció hat embere a fáradság miatt meghalt. Végre siker koronázta a vállalkozást: összesen három darab lepke lett a zsákmány. Az expedíció pedig több mint száz ezer koronába került a hat emberéleten kívül.

***A kenyérkereső nők száma legnagyobb Németországban,** a hol a mezőgazdaság 2.720,000 nőnek megélhetését biztosítja. A gyárakban majdnem ugyanannyi: 2.680,000 nő talál foglalkozást. Az irodai munka is sok nőnek ad kenyeret a könyvvezetésben, gépírásban, gyorsírásban 480,000 nő működik, egyéb üzleti pályákon pedig 270,000. Tanítónő van 89,000, ápolónő 72,000, állami hivatalnoknő 12,000. A szinpadon mindenféle minőségben szintén 12,000 nő keresi kenyerét. A német egyetemekre 1913-ban 2600 nő renes, 1200 pedig rendkívüli hallgatónak iratkozott be. Összesen több mint hat millió német nő tartja fen magát saját erejéből.

***A világ legnagyobb erőtelepe.** Oregon államban, a hová a világ minden részéből csalogatják az erős munkabíró embereket, hogy aztán hitvány bérért agyondolgoztassák őket, hozzáfogtak egy olyan erőtelep építéséhez, a melynek igazán nincs párja a világon. A telephez a Columbia folyót használják fel, a melyet Dalles mellett gátakkal összeszorítanak, hogy 73 láb esése legyen. Másodpercenként 235,000 köbláb víz fog a mélységbe zuhanni, a hol aztán kerekéket hajt. A villamos-ságát átváltoztatott vízerő 300,000 lóerőnek fog megfelelni és a telep költsége 115 millió korona.

SAKKJÁTÉK.

2949. számú feladvány Ferber Emiltől, Pfalsburg.

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

A 2946. számú feladvány megfejtése Palkoska Emiltől.

Világos. Sötét. 1. Fh4-d8 Fg7-h6 2. Fd8-b6 f stb. Világos. a. Sötét. 1. f3-g4 Fg7-h6 2. Hg2-e1 stb.

b 1. — — — Fg7-h8 2. Hg2-e1 stb. c 1. — — — Fg7-h8 2. Kc3-d3 stb. d 1. — — — h7-h1 2. Kc3-d3 stb.

Helyesen fejtették meg: A «Budapesti Sakk-kör» (Budapest). — Németh Péter (Csongor). — Hoffbauer Antal (Liptóvár). — Kintzig Róbert (Fakert). — Székely Jenő (Győr).

Szerkesztői üzenetek.

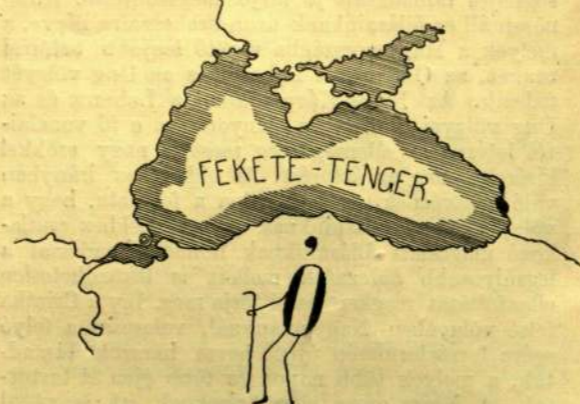
Helyreigazítás. Mult számunk 254-ik oldalán a második hasáb 17-ik sorában Károly helyett Vilmos olvassandó.

Magyarokhoz. Csupa közismert szólam, a romantikus frazeológia közhelyei.

Arany trombita. A rigmus-forma ügyesen van eltalálva, jó gondolatok is vannak benne, de az egész annak, a minek lennie kellene, sz egész nemzethez szóló szövegnek mégis csak kevés súlya.

Anyám halála. Uram, nagy a te hatalmad. Mind a kettőben van igaz hang, de egyikből sem tör elő tisztán, teljes erővel.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 12-dik számában megjelent képtalány megfejtése: A társadalom oszlopai.

Felelős szerkesztő: Hoitsy Pál.

Szerkesztői iroda: Budapest, IV., Vármege-utca 11. Lapkiadó tulajdonos Franklin-Társulat IV., Egyetem-utca 4.

LOHR MÁRIA

A főváros első és legrégibb csipkés- és vegyész-keverőgyára. Telefon: József 2-37.

Rendeléseknél sziveskedjék lapunkra hivatkozni.

Tetüpor!

Pedikrol

tartalmaz 3% KRESOLT, mit a porosz belügyminiszter is legjobbnak minősít. — Kiltéses illusz megátalására legbiztosabb. Kapható tábori csomagolásban 1 K-ért. Főraktár: Budapest Török József, Király-utca 12. Andrassy-ut 26. Nagyváradon Csallaggyógytar. 180690

A NÉMET BIRODALOM SORSDÖNTŐ ÓRÁJA.

Ára 60 fillér.

Megjelent a Magyar Könyvtárban.

Fordította: Mikes Lajos dr.

Irta: Frobenius Hermann.

Vérszegénység, ideges fejfájás, anémia ellen a legnagyobb orvosi tekintélyek ajánlják

ROZSNYAI VILÁGHÍRŰ VASAS CHINABORÁT

melynek kitűnő voltát mindenki elismeri. Kitűnő hatásánál fogva a hasonló készítményeket felülmulja. Milleniumi nagy éremmel kitüntetve! Számos kiállításon díjazva. — Kis palack 2 korona 40 fill., nagy palack 3 korona 50 fill.

Készíti: **ROZSNYAI MÁTYÁS** gyógyszerész, Arad, Szabadság-tér.

Amputált Ön?

Akar elegáns, a czélnak teljesen megfelelő mülábat v. műkezet? Ez esetben sziveskedjék bizalommal a 35 év óta fennálló, legjobb hírnévnek örvendő **KELETI I. budapesti orthopédiai műintézet**hez fordulni. :: ::

Keleti mülábai és műkezei, járó s támgépei a legjobbak.

Elegáns, könnyű járás! Kifogástalan technikai kivitel! Mérsékelt árak!

Keleti-féle mülábak. Több évi jótállás. Azonkívül gyárt és raktáron tart: Testgyenesítő-gépeket, orthopéd műzőket, Csász. és kir. szabadalmazott sérvkötőket, haskötőket, gummiharisnyákat, valamint az összes betegápolási cikkeket. — 3000 ábrával ellátott legújabb árjegyzéket ingyen és bérmentve küld: testgyenesítő gépek és gummiárak gyára Budapest, IV., Koronahereg-ut. 17. Külön női osztály (női kiszolgálás) Koronahereg-utca 14-16. sz.

Keleti J.

Hindenburg

élete, jelleme, csatái

rendkívül érdekesen van megírva a Magyar Könyvtár új füzetében.

Ára 60 fillér.

Irta Százados István.

TERMELJÜNK ZÖLDSÉGET!!

Minden talpalatnyi földet használjunk fel és műveljük meg. — Részletes utasítást nyújt Rombay Dezső könyve. — Czime:

ZÖLDSÉG TERMESZTÉS, zöldségfélék eltartása és konzerválása.

ÁRA 1 KORONA.

Megrendelhető: **LAMPÉL R. KÖNYVKERESKEDÉSE** (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, VI. ker., Andrassy-út 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

Rendelésnél sziveskedjék lapunkra hivatkozni.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapest (IV., Egyetem-utca 4. sz.) megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

A háboru irodalma!

A Magyar Könyvtár ujdonságai.

AUSZTRIA ÉS MAGYARORSZÁG HADSEREGE
Irta Pilch Jenő honvédeőrnagy. **Ára 60 fillér.**

A MODERN HÁBORÚ ESZKÖZEI
Irta Archibald Williams nyomán Sándor Szilárd. **Ára 60 fillér.**

ZEPPELIN
Irta dr. Mikes Lajos. **Ára 60 fillér.**

NAGYBRITÁNIA VESZEDELME
Irta Conan Doyle. Fordította Góth Sándor. **Ára 30 fillér.**

A HADI FLOTTARÓL
Irta Gonda Béla. **Ára 60 fillér.**

A REPÜLŐGÉPEKRŐL
Irta Wittmann Viktor. **Ára 30 fillér.**

A NÉMET BIRODALOM SORSDÖNTŐ ÓRÁJA
Irta Frobenius Hermann. Mikes Lajos dr. **Ára 60 fillér.**

HINDENBURG
Irta Százados István. **Ára 60 fillér.**

Az Olesó Könyvtár ujdonságai.

I. VILMOS
német császár és porosz királynak kilenczven válogatott írása. Fordította Supka Géza dr. **Ára 1 korona.**

NAGY PÉTER CZÁR
Irta John L. Moltley. Fordította Herkner János. **Ára 60 fillér.**

A VILÁGHÁBORU OKAI
Irta Angyal Dávid egyet. tanár. **Ára 40 fillér.**

A NÉMET VILÁGPOLITIKA
Irta Wlassics Gyula. **Ára 20 fillér.**

A HÁBORU GAZDASÁGI KÖVETKEZMÉNYEI
Irta Wekerle Sándor. **Ára 40 fillér.**

A JÓ BÉKE CZÉLJAIROL
Irta Gróf Andrassy Gyula. **Ára 40 fillér.**

GRÓF ANDRÁSSY GYULA MUNKÁI:

A jó béke céljairól. Ára 40 fillér.

Kinek büne a háboru? Ára 2 korona.

Az 1867-iki kiegyezésről. Ára 4 korona.

A magyar állam főmaradásának és alkotmányos szabadságának okai. Három kötetben. Ára 22 korona.

A száműzött Rákóczi. Ára 40 fillér.

Zrinyi Miklós a költő. Ára 40 fillér.

Franklin-Társulat kiadása.

Kapható minden könyvkereskedésben.

BISMARCK

születésének 100 éves évfordulója alkalmából élénk érdeklődés mutatkozik az egyetlen magyar munka iránt, melyben

Bismarck és a magyarság

közötti kapcsolat van hűen leírva és a mai szövetséges viszonyunk megalapozása van eleven érdekességgel megrajzolva. — Czime:

BISMARCK és ANDRÁSSY
Irta: HALÁSZ IMRE. Ára 6 kor.

FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA.

Minden könyvkereskedésben kapható.

KÖNYV A HÁBORU ÁRVÁI JAVÁRA

Urmánczy Nándor országgyűlési képviselő neje, a budapesti és erdélyi előkelő társaság közkedveltségű tagja, szakácskönyvével új irányt kezd a szakácskönyvek terén. **Egyszerűen, olcsón, izletesen főzni** — erre a hármas titokra tanítja meg házi asszonyainkat. Minden anyagot gazdaságosan használ ki, hogy semmi kárba ne vesszen és minden a maga tápláló és izesítő értékének megfelelő szerepet kapjon. Minden receptet maga kipróbált, aki utána csinálja, biztosra mehet. A mai nehéz időben megbecsülhetetlen ez a könyv minden családnak. **A jó konyha a család egészsége!**

Bővebb méltatás helyett a szerző felhívását közöljük itt:

Felhívás a Magyar Nőkhöz!

Ha csak tehetem, magam járok a piacra és a vásárcsarnokba. Az éléskamrámból naponta én adok ki. A főzést is megnézem naponta, sőt ha kell, kézbe veszem a főzőkanalat is.

Ha valahol valami jóízű étel került előm, melyet abban az összeállításban nem ismertem, leírtam a receptjét. En is sokféle új változatban állítottam össze ételféléket, főleg maradékhalmik, aprólékok felhasználásával.

Usszegyűlt receptjeimet most átadom önöknek, tisztelt hölgyeim. Egyszerű és jobbfajta vegyesen van köztük. Ha tanácsomat megszívlelik, néhány jó és izletes ételt készíthetnek e

SZAKÁCSKÖNYV

utmutatása mellett.

Az éles szeletelő késen és izletes tálaláson kívül sok csinja-binja van a főzés tudományának. Szükséges, hogy a sokszor lenézett, sok családnál kihűlt konyha iránt modern háziasszonyaink és serdülő leányaink is jobban érdeklődjenek. Így gazdaságosabb a háztartás és hozzátartozóink egészségét inkább óvhatjuk.

De könyvemmel a jótékony célú is szolgálni óhajtom. Tulajdonképpen ez indított arra, hogy a nyilvánosság elé bocsássam azt.

A kiadó cég megállapodásunk szerint a nekem járó tiszteletdíj helyett példányonként

50 fillért ad a háboru árvái javára.

A cég minden év végén elszámol az eladott példányok után járó és rendeltetési helyére juttatott összeget nyilvánosan nyugtáztatja.

Urmánczy Nándorné.

Közel 500 eredeti receptet tartalmaz. Külön fejezet a mai viszonyokhoz mért ételekről.

Urmánczy Nándorné

A művészi címlapot Glatter Gyula festőművész rajzolta.

Szakácskönyve

A könyv ára
kötve 3 K 60 fill.

Megrendelő-jegy.

(Beküldendő a Franklin-Társulat könyvkiadóhivatalának Budapest, IV., Egyetem-utca 4., vagy bármely előkelőbb könyvkereskedésnek.)

Ezennel megrendelek — példányt Urmánczy Nándorné Szakácskönyvéből utánvétel mellett. Ára 3 korona 60 fillér.

Kelt

olvasható névalírás.

pontos cím.

18. SZ. 1915. (62. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, MÁJUS 2.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármeleg-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egészévre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 5 korona.

A «Világkrónika»-val
negyedévenként 1 koronával
több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott viteldíj is eszandó.

OROSZ FOGLYOKAT A VASUTHOZ KISÉRNEK.